

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un şir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil. a treia
oară 10 fil.

Tot ce priveşte
foaia să se adreseze
la: Redacţiunea şi
administraţiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marţi, Joia şi Sâmbăta.

Scăparea celor mici.

Eată problema socială cea mai importantă a zilelor noastre! Din prefacerile mari ale societăţii ome-neşti, din frământările evoluţiei sta-telor şi a popoarelor ca un munte se ridică pestre suprafaţa chestiilor de zi — silinţele de scăpare a celor mici şi neputincioşi, a celor slabi şi părăsiţi, pe cari curentul îi ame-ninţă cu cutropire desevărsită.

Şi în frământările aceste uriaşe ale popoarelor, în lupta de conso-lidare şi progres, silinţele noastre, ale poporului nostru, pentru a se conserva şi consolida, de abia se observă. Cu toate, că dintre cei mici noi suntem poate cei mai mici, şi dacă are cineva lipsă de ajutor, de sfat, de sprijin, aceia suntem noi.

Răslăţiţi pe atâtea sate cu ho-tare, oameni, aşezăminte deosebite, noi vegetăm după receta veche aşteptând, ca evenimentele, timpul să ne aducă binele visat. Cu toate, că acesta numai de bine nu ne po-vesteşte. Din toate prefacerile mai mari noi am eşit bătuţi, păgubiţi şi astăzi oamenii noştri se gândesc mai mult cum am putea mântui şi situaţia în care ne aflăm, necum să ne gândim şi la noi cuceriri, de care un popor trainic nu poate ab-zice.

Se vor fi frământat de bună-seamă destui dintre cei mai buni ai noştri şi se vor gândi mereu aceia, cari sunt în mijlocul evenimentelor, dar vor simţi greutatea acestor cu-vinte mai ales preoţii şi fruntaşii satelor noastre, cari chemaţi sunt a îndeplini opera de salvare şi înain-tare a poporului nostru. Se vor gândi mai ales aceia, cari sunt pe sate amestecaţi cu streini, cari sunt săraci şi părăsiţi, îngrădiţi de do-menii mari, fără păşuni şi fără pă-duri, avizaţi mereu la pământul bo-

eresc, pe care îl lucră în condiţiile, în cari îl capătă.

Se vor întreba fruntaşii satelor noastre: cum să ne menţinem la suprafaţă, ce să facem ca poporul să nu sărăcească, ci să se ridice în primul rând pe terenul economic, fără de care nu e înaintare, nici consolidare.

Şi năcazurile noastre aci nu sunt puţine. Căci afară de bunăstarea poporului, mai avem să grijim şi de clesodiile limbei şi naţionalităţii noastre, mai sunt de susţinut, repa-rat şi edificat biserici şi şcoli şi alte aşezăminte, pe cari le reclamă spiritul timpului şi necesităţile zi-lelor noastre.

Aceasta este problema grea a viitorului. Ridicarea şi îmbogăţirea sătenilor noştri în ciuda tuturor obstacolelor, ce li-se pun în cale şi salvarea, înălţarea şi inzestrarea aşezămintelor noastre culturale, a şcoalelor şi bisericilor, amăsurat spiritului timpului şi conform legilor ţării, cari sunt deja precizate cu privire la şcolile populare. Pentru toate aceste însă se recer bani. Căci ori-cum am voi, ca o comună româ-nească să se ridice, să se îmbogă-ţească, să-şi acvire pământ, păşune, pădure etc. cu vorbe nu se vor putea face aceste, ci trebuiesc bani. Şi ori-cum vom îndemna pe o mână de oameni, de legea noastră, cari trăiesc răsleţi şi săraci printre alţii de confesiuni streine, ori-cum îi vom îndemna să-şi facă biserici, şcoale, vor da din umeri uitându-să nedumerit şi întrebător la noi, că din ce? N'avem cu ce cumpăra pă-sune, n'avem cu ce cumpăra pământ, n'avem cu ce să facem biserică, şcoală, cu un cuvânt nu avem ni-mic, ee se recere, ca să ne ridicăm şi noi cei nevoiaşi, dei puţini, cei săraci dintr'o situaţie, în care suntem osândiţi să zăcem până la capătul veacului.

Şi gândul acesta brusc despre o astfel de eternă iobăgie repugnă ideilor moderne despre evoluţia ome-nimei. Veacul nostru este veacul de concurenţi a forţei şi inteligenţei şi cel tare are să iasă biruitor, şi trebuie să iasă biruitor din luptă. Şi dacă e intenţită lupta aceasta de măsurarea forţelor la indivizi, la popoare e chestie de viitor, de viaţă, ca aceea se fie dusă la îndeplinire cu isbândă. Vorba e că un popor, cum ştie să afe şi aplice acele mijloace, cari sunt absolut necesare pentru existenţa sa. Sau la noi aplicată vorba: de unde şi cum să luăm noi acei bani, cari să ne asigure dominaţiunea satelor, a hotarelor, arânzilor, a explotărilor de păduri, de băi şi celealalte, cu un cuvânt cum am putea deveni stăpâni peste hotarele noastre şi cuprinsul aceloră, peste satele, avutul nostru fără se poată pătrunde în cetatea aceasta a noastră nime fără voia noastră.

Şi aci numai un răspuns avem şi putem avea: *cooperativele*. Co-operativele, asocierile tuturor oame-nilor noştri dela sate, vor fi numai în stare să îndeplinească munca acea de organisare economică, fără de care luptele noastre nu vor putea aduce nici-când roade, cari să se vadă şi să se simtă. Drept că o organizaţie oare-care pe terenul acesta aveau; multele băncii, cari au răsă-rit dela un colţ de ţară până la ce-lalalt. Tăria însă şi rostul luptelor noastre de conservare şi progres îl vor da asocierile oamenilor noştri dela sate, în felul cum au polonii din provincia Posen, cu ajutorul că-rora s'au îngrădit şi întărit, încât marele şi formidabilul imperiu ger-man stă neputincios împotriva a-cestor oameni dârzi şi conştienţi de lupta ce o poartă. O organizaţie a-ceasta, care ne-ar deschide nu nu-mai împrumuturile cele mai ieftine şi favorabile, dar a cărei scop şi

activitate ar fi în primul rând îndreptată spre a acapara întreg comerțul în mâinile noastre și a ne face astfel stăpâni peste produsele și avutul nostru — trebuie să fie preocuparea noastră pentru viitor. Aci zace scăparea celor mici și nepuțincioși de astăzi. Aceasta îi va face tari și stăpâni pe situație — mâne. Asociația tuturor celor buni, celor mulți și slabi în cooperative, organizarea satelor ne va face o puternică tabără, de care va trebui să țină toți aceia cont, cari azi ne desprețuiesc

Urmarea acestei organizații economice ar fi, că o mică sfărâmtură din venitele cooperativelor s'ar putea întrebuința totdeauna pentru biserică, școală așezămintele noastre culturale și economice, fără ca să simtă greutatea poporul, individul, pe cum o simte astăzi. Astăzi popoarele luptă cu alte arme pentru propășirea, înălțarea, conservarea lor și noi trebuie să ținem pas cu ele. Cu ciomagul nu vom ținea vremea în loc, nici situația nu vom putea-o mântui.

Și dupăcum în Posen, în fruntea cooperativelor stau preoții, conducătorii firești ai satelor, tot astfel astfel la noi va trebui, ca ei să înceapă și îndeplinească aceasta mare operă de scăpare națională. Și preoțimea noastră nu se va face nevrednică de trecutul și chemarea ei.

La mișcarea bienaliștilor.

În nrul 122 al „Unirei“ un preot sistematic începe discuția provocată de părințele bienalist E. Marcu în 3 numeri ai „Unirei“, asupra propagandei pentru schimbarea legii de congruă. Se credea în urma celor publicate de confratele E. M., că confrății noștri sistematici încă își vor ridica glasul de remonstrare justă contra articolului de lege nedrept și neuman, dupăce nu știm nicăiri în lumea civilizată să se fi adus și sancționat un art. de lege referitor la salarizarea oficialilor unui stat, ca și acesta al legii congruale adus la noi, prin care nu ajutoarați, ci total desconsiderați și batjocoriți am fost reduși la „semi-preoți“.

E un blam neșters pe întreg corpul clerului român din patrie aceasta lege și indignarea ni-o am arătat cu toții — sistematici și bienaliști — mai în toate sinoadele protopopești, ținute dela crearea legii încoace; motivându-se nedreptatea strigătoare la cer, îndeosebi, în memorandumul congrual al bienaliștilor și credeam, că nici între anticlericali nu să mai afle cineva să zică, că indignarea și pretenziunea noastră nu e motivată și iacă ne surprinde un frate!? „cu bunăvoință frățască“, care ne spune în față, că tânguirea noastră „nu are nici un motiv“.

Simulează confratele supărare, că propaganda ar fi o transgresiune și chiar rezvrătire contra disciplinei noastre bisericesti, pe când întreagă „motiunea“ noastră — afară de p. 1. și 2., în care se predă modul, cum am dori cu toții să fim salarizați — e îndreptată către Prea Venerata Superioritate și apoi oare să nu ne fie permis nici să cerem, — folosindu-ne de porunca Stăpânului: „cereți... bateți?“

Dar nu aci zace cauza supărării.

Anume pentru a dovedi, că nici decum nu trebuie răsplătită munca, aduce de exemplu — profesorii și învățătorii. Chiar așa putea aduce boactării de pe căile ferate și șefii din gări, cari încă muncesc pe acelaș teren și deosebirea între munca și salariul lor e foarte mare. Dar eu am văzut din boactăr șef și dacă nu șef, gradațiune de salar. Pe când deosebirea între profesor și învățător nici că e mare, mai potrivit era, ca „exemplu“ deosebirea între profesorul de gimnaz și cel dela universitate, cualificațiune și muncă egală, dar e departe de egalitate salariul. Cu toate acestea s'a întâmplat și se întâmplă, că din învățător s'a ales profesor și din prof. de gimnaz, profesor de universitate, cari toate și le-a câștigat prin muncă, pe când noi suntem legați de glie, a noastră muncă nu e prețuită înaintea tuturor, după merit. Zice, că statul are drept să cualifice egal, ori penzionateze; — acestea drepturi statul nici când nu și le-a exerciat, ci s'a îngrijit totdeauna numai pentru viitor.

Intreabă confratele sistematic pe părintele E. M., că „oare cuteza-va să susțină, că bienaliștii împlinesc muncă egală cu preoții sistematici“ — peste tot? — zicând cu „bunăvoință frățască“, că școlile, cari dau mai mult lucru preotului și sunt împreunate cu mai multă bătaie de cap și cu jertfe mai multe „lipsesc aproape în toate parohiile conduse de bienaliști“. Mă rog, să nu ne oprim deci la „bienalistul acesta și la teologul acela“ ci să luăm „peste tot“ un tract protopopes, dintre cele mai vaste și unde preponderază numărul preoților sistematici. Anume sunt 24 comune conduse de teologi, în cari funcționează 12 școli confesionale și 15 comune conduse de bienaliști, în cari funcționează 11 școli, cu toate, că atunci, când edificăm câte o școală noi trebuie să impunem poporului — peste puterea lui —

FOIȚA.

Epistole către un prietin.

III.

Frate!

Atât de rar ne scriem (de când am eșit din seminar, n'am mai convenit), încât la o schimbare de scrisori se adună material bogat. Nici nu știu cum să-ți răspund la toate temele, câte ai atins în scrisoarea ta.

Ei frate, frate, așa-i că după 4 1/2 ani, decând am părăsit zidurile seminarului, altcum vedem lumea. Puțin timp e acesta, cele multe înainte, dar totuș și până acum am avut prilej destul a aduce în concordanță cele teoretice, cu cele practice ale vieții, de a ne câștiga o judecată mai reală a lucrurilor. Și ce zici acum despre starea ta ca preot român gr.-cat.?

Te plângi. Ce e mai firesc, ca aceea? Și încă ce-i mai interesant, nu te plângi pentru lipsele traiului, pentru mizeria materială, căci ți-a dat Dumnezeu o parohie bună, cu credincioși numeroși și cu venite îndestulitoare. Dar te plângi pentru starea noastră generală, pentru multele mizerii publice

din biserică noastră, cari nu mai vreau să înceteze.

Imi scrii: „în o conferință preotească dela noi am sulevat ideia misiunilor populare (de cele preotești (exerciții spir.) să nu cutezi a pomeni ceva) și era să mă anatemizeze, numai cu greu am scăpat, ba când m'am provocat la ieziții și la minunile lor moderne, un „cupeț de cai“ (preot) a zis, că ieziții is cizmari, raporta: că încă el (de 66 ani) n'a auzit, ca ieziții să fie făcut ceva bine pentru omenime... Apoi mai cearcă să faci ceva, că te vor toca în cap și drept au: ești popă în satul tău, mai încolo nu-ți băga nasul“...

Mărturisesc frate, că oricât de pesimist să fiu cu privire la stările noastre, cele comunicate aici pot fi adevărate, dar deloc nu se referesc la starea generală a preoțimii noastre. Nici într'un ținut, despre care se zice, că se află tot sub raporturile de sub Vlădica Atanasie, nu se află preoți ca ai tăi; cât despre părțile voastre aveam cu totul alte idei: imi inchipuiam despre preoțimea de acolo, cu cualificație regulată, că și dacă nu e la culme, e totuș pe o treaptă înaltă a culturii preotești. Cele comunicate de tine sunt într'adevăr surprinzătoare.

Ceeace însă e nota generală, e laicizarea preoțimii, depărtarea dela idealul, care trebuie să-l realizeze slujitorul lui Hristos pe pământ. Voi sunteți lumina lumii, voi sunteți sarea pământului; lumina trupului este ochiul.

Câte ochiuri sunt întunecoase, câte trupuri neluminate! Nu vorbesc de idealism, de zel mai înalt: să privim numai cele de toate zilele, cât suntem de scăzuți.

E lucru atât de obișnuit, până la banalitate, a auzi înșirându-se defectele la noi și tu o faci ca ceva lucru nou. Imi pomeniști, că la noi se slujește fără orice pietate, că nu mai cunoști riturile, nici cântările bisericesti, că nu se predică, nu se catehizează, preoții nu umblă în reverendă de loc, cercetează crismele, beau prin târguri, joacă cărți, se bat. Sf. cuminecătura se păstrează în cutare dulap ori lădiță, învăluite în hârtie de gazete, se administrează sacramente în mod: laicit, ba invalid chiar, ș. a. (cine ar putea sfârși?)... Durere, toate aceste sunt adevărate, mai mult decât adevărate. Dar ce le mai spui? Au nu le știm toți? Dar ce să le facem? E mai rău, când cineva descopere atari lucruri înaintea străinilor; dar și atunci ne scoatem foarte ușor: avem apologeti buni, cari cu argumente convingătoare declină orice bănuială dela biserică noastră. Iar când între noi vine vorba de atari lucruri ce te împoartă: ești popă în satul tău, mai încolo?... Iar cearcă numai personal a suleva atari lucruri, unde crezi, că mai mult se ponderează momentul lor și vei înțelege, răspunsul: că sunt rele și în alte biserici, că nu e slujba ta, a te omori pentru chestiile acestea; știi răspunsul, ce a dat guardianul unui „frater“ dela mănăstire, care se

repartiția de 100 cor. și mai bine, pe familie, fiind parohiile noastre din 40—100 familii mizere, față de 10, maximum 20 cor. repartizate în parohiile mari și bine situate ale sistematicilor. Ce vom zice apoi despre câteva tracte, în cari abia dela sistarea cursului bienal, mai sunt 3—4 teologi, iar ceilalți toți bienaliști.

De meritele serviciilor laterale din protopopiat, nici că mă ating, bineștiind confrății sistematici, că acelea nouă nu ni-să imbie — unde sunt teologi —, deci „nu merită” să fie pomenite.

Oare n'ar mai merita pomenite, că noi ne-am jertfit pe noi înșine bisericii și neamului, am susținut credința și limba în parohii de acelea, unde teologii sistematici nici când n'ar fi mers; am locuit în casele părintești, trăind din moșia părintescă și am pus parohiile acestea în deplină ordine; am dat o mulțime de inteligenți națiunii, iar acum, când împrejurările de traiu sunt așa de grele, să nu ne fie iertat a cere mijloace pentru creșterea familiilor?

Cea ce urmează apoi în articolul confratelui sistematic, e de tot clasic. — Nu e destul, că ne batjocorește formal, ci se apucă și atunci, când și cel mai dușman anticlerical încă recunoaște, că congrua întreagă de 1600 cor. nu e răsplătirea muncii unui preot ci numai minimalul, fără de care o subsistență mai onestă e total imposibilă, — și numai bucătura de pe masă ni-o lasă nelimpătată, pentrucă unii din noi cu muncă titanică și-au asigurat și o stăricică mai bunășoară, ori au moștenit ceva dela părinți. Bineștiind, că din congrua de 800 cor. trebuie 600 cor. la doi servitori mai slăbuți, pe cari și credincioșii noștri mai cu stare, încă-i țin.

Doamne și dacă mă gândesc, că confratele preot sistematic de câte ori o fi ros-

tit din fața altarului, că „iubirea... se îndură, nu pisănuște, nu se înalță, nu se trutește, nu defaimă... nu cugetă răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr;... iubirea nici odinioară nu scade”.

Cu toate acestea noi sperăm, că să-mânța neînțelegerii aruncată între frați, va fi căzută în cale, căci iubirea mai marilor noștri bisericești și a părții celei mai mari a confrăților preoți sistematici e cu noi și cu noi este Dumnezeu.

Un bienalist.

Corespondințe.

„Solia Satelor”

Foaie săptămânală pentru popor.

Stimate Domn!

În vremile grele de astăzi, când înaintarea pe toate tărâmurile este o condiție de existență, au înțeles toate neamurile, și trebuie să înțelegem mai ales noi, Românii din această țară, că grija de popor, temelul și țaria unui neam, trebuie să fie o preocupare de căpetenie, o preocupare statornică, pentru cei cari conduc, pentru toți slujitorii gândului, ai cărții. Trebuie să înțelegem, mai mult decât oricând, că avem o datorință mare față de acea parte a neamului nostru prin care trăiește el, față de părinții și frații noștri, cari brăzdează ogoarele prin văi, asudând greu, și poartă sapa, în bătaia vântului și a ploilor, ca să ne deie nouă pâinea albă a unui trai mai tihnit; trebuie să simțim, adânc și stăruitor, că se cuvine să ne apropiem tot mai mult de acest popor, năcăjit și apăsător, că ie vremea să ne întoarcem cu dragoste spre el și, luându-l de mână duios, ca niște fii ce-i suntem, să-i

ridicăm și lui ochii spre soare, spre lumină, arătându-i calea largă, măreață, care duce la destinele lui de veacuri.

Și aceasta se cuvine să o facem cu deosebire acolo, unde puținele lumini aprinse, pe cari le avem până acuma, nu pot să arunce decât palide licăriri îndepărtate, cari sunt prea puțin să poată alunga întunecul de veacuri și să deștepte din amorțeli îndelungate. Astăzi, când e dovedit, spre marea noastră durere, că ținuturi întregi, locuite de frați și părinți ai noștri, sunt încă remase de tot, sub toate raporturile, și ca știință de carte, și ca bunăstare materială-economică, trebuie să lucrăm mai intensiv, mai cu vigoare, căci altfel vremile trec, zilele se duc, lumea înaintează, iar noi rămânem tot amăriți și întunecați. Trebuie să muncim, trebuie să punem mâna pe ranele, cari ne stânjesc mersul, trebuie să luptăm cu toții, deopotrivă, pentru cultură, pentru întărire morală și materială, fără de cari toată zoala, tot zbuciumul nostru, cu năcazurile și cu dușmanii, este zădarnic.

Cele mai potrivite mijloace pentru aceasta s'au dovedit, în zilele de astăzi gazetele, celea bune, celea izvorite din suflete entuziaste și cu adevărată dragoste de neam, aceste tulnice de trezire, de chemare la lumină, la înaintare.

Noi, Românii din această țară, suntem astăzi un popor de peste trei milioane suflete, și gazetele puține, pe cari le avem, îngrămădite cu deosebire în părțile de miazăzi ale țării, sub linia însemnată de Murăș, nu pot indeajuns străbate, cu hrana lor mântuitoare, pe toate văile sămănate de sate românești, de o parte pentru depărtarea grea și îngreunată de multe, de alta pentru ale pricini menite să le împiedece răspândirea. Câmpia, Someșurile, Bihorul, Sătmarul și Maramurașul, nu au astăzi tulnicul lor, care să le trezească la marea înviere, pe care o așteptăm cu toții de atâta vreme. Și multe sute de sate românești, multe mii de suflete, sunt lipsite de hrana dătătoare de viață a slovei tipărite.

Stăpâniți de acestea îndemnuri, noi, o ceată de tineri entuziaști, ne frământăm de mult cu gândul, să ne întovărim la o muncă de acest fel. Ne sbatem de mult, cum să ne putem turna în paginile unei foi populare curățenia sufletelor noastre tinere, cum să folosim marele avânt ce ne stăpânește, spre binele iubitului nostru popor dela țară, care ne-a născut și ne-a pornit să ajungem la ceea ce suntem.

Și iată, astăzi, în sfârșit, cu gândurile limpezițe, după ce am reușit să ne câștigăm o gardă aleasă de fruntași ai noștri, cari ne-au făgăduit sprijinul și vorba lor înțeleaptă, ne-am hotărât să pornim la drum, cu ajutorul lui Dumnezeu, să ducem o solie bună, caldă, satelor noastre scumpe, înspre toate celea patru vânturi dela acest Cluj de centru, o solie de trezire, de înaintare spre lumină, spre soare.

Cu începere de 1 Ianuarie, anul nou românesc, vom porni o foaie săptămânală pentru popor, cu numele „Solia Satelor”.

Gândul nostru cu această foaie se cuprinde în următoarele cuvinte scurte, cuprinzătoare:

Înainte de toate, suntem creștini adevărați, unii dintre noi slujitori la altarul Domnului. Și sub acest raport ținem la legea noastră românească și la sf. Biserică,

tot plângea, că nu înțelege taina sf. Treimi: „Ki bizta rád szamár”? Ești popă în satul tău, mai încolo nu-ți băga nasul!

E drept, că la prima vedere, fiecare crede, că ușor se pot schimba neajunsurile prin o apreciere mai bună a celor vrednici, prin un control mai sever în biserică, săvârșit prin organele competente. D. ex. un protopop conștientios aflând pe un altar antimis rupt, care abea o parte mai cuprinde din sfarmăturile din sf. cuminecătură, ce rămân (Doamne iartă-mă, că nu din impietate, ci din experiență vorbesc), stante pede va cassa antimisul vechiu și va procura altul nou. Ei, dar nu e lucru așa ușor a cunoaște pe cineva sus așa cum se prezintă el jos și nu după cum îl prezintă alții; la candidarea pentru posturile cu cerc mai larg foarte multe împrejurări hotărăsc, nu singur caracterul preoțesc și rar auzim, că cineva să se fie dispus undeva fără să fie concurs ori să se fie mișcat barem încâtva. Cu toate, că și modestia e o virtute, vrednică de atențiune!

De fapt să știi frate, că sunt greutăți în biserică, pe cari noi nu le putem judeca, ci numai aceia le știu, pe cari Spiritul Sfânt i-a pus la cărma naiei și a căror condiție e cu mult mai grea, decât a ta, care ești un simplu popă în satul tău, mai încolo, dacă vrei; îți bați capul, dacă nu, nu. Lasă lucrurile acestea la o parte și cât se poate: nu te tânguie. Nu a critica și a afla vină e lucru mare, ci a-și face datorință: dacă toți mai

mult ne-om bate capul, nici vreme nici materie n'om avea de criticat.

Hic Rodus: noi preoțimea să ne știm prețui pe noi înșine, prin împlinirea datorințelor, prin păstrarea nivelului înalt, la care ne așază caracterul preoțesc; să aparem lumii ca o tabără conștie și bine organizată, atunci și lumea mai mult respect va avea față de noi.

Căci — ca să trec la un obiect nou — azi lumea, parecă nu ne dă respectul cuvenit, resp. începe și la noi a se considera numai în al doilea rând preoțimea. Nu-i vorba, de prezent suntem un contingent bun atât „tribuușiștilor”, cât și „romanișiștilor”, dar după aceea? Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, der Mohr Hann gehen. Un exemplu. Astă vară am fost la o adunare poporală foarte bine cercetată. Îți era mai mare dragul, să vezi poporul adunat după comune, în grupuri mari, condus de preoții săi. Și la urmă? În darea de samă a ziarului oficios s'a remarcat prezența tuturor advocaților și candidaților de adv., chiar și și de aceia, cari ziceau: cantă să merg, ca să nu mă ia la ochi; dar de preoți, cari cu atâta idealism au adunat și condus poporul însuflețindu-l, nici o amintire! Cu toate că erau între ei și atari, cari făceau cât un candid. de adv. Ce au făcut preoții la urmă? Și-au adus aminte, că rostul lor e: schweigen und weiter dienen.

N. B.

caldă ocrotitoare a neamului nostru în toate vremurile. Vrem luminarea poporului dela sate prin învățatură, prin cunoștința cărții, a slovei izbăvitoare. Vrem să-l împărțăm de toate binefacerile luminei, să lucrăm la educarea lui, pe temeiul istoriei și al culturii naționale. Vom da cea mai largă atenție înaintării lui economice, voind să-i îndreptăm privirea spre tărâmurile largi ale unei plugării raționale, obicinuite în apus. Vrem un neam de săteni luminați, sănătoși și bogăți.

Și fiindcă viața noastră din această țară, nu se poate desface de frământările zilnice pentru drepturile, cari ni-se cuvin ori ni-se iau, vom da și știri din câmpul luptelor noastre politice. Dar aproape ne vom mărgini aici. În această privință stăm neclintiti, și cu adevărat, pe temeiul Programului nostru național, ai cărui credincioși suntem și vom fi întotdeauna.

Acestea le avem în minte și în inimi, acum, când ne gătim să plecăm la drum. Și acestea vor fi credeul nostru de viață.

Spre înfăptuirea acestor gânduri ale noastre avem însă lipsă de ajutorul sincer și cald a tuturor fraților noștri de bine. De colaboratori ne-am îngrijit pentru toate ramurile gazetei noastre. Ne mai lipsește încă un alt sprijin, pe care cu toată încrederea și cu tot respectul, îl cercăm și la Dvoastră, Stimate Down, pe care Vă știm, că aveți toată dragostea și înțelegerea față de cauza poporului nostru dela sate. Și iată rugarea pe carea Vi-o facem: Să binevoiți, pentru binele neamului nostru și pentru măreția cauzei, să ne comunicați adresele tuturor fruntașilor țărani din comuna D-V., cari știu ceti și scrie, ca să le putem trimite câte un număr de probă din foaia noastră*). Și să ne dați tot sprijinul, ca să câștigăm cât mai mulți abonați în satul D-Voastră. În cazul că s'ar găsi mai mulți abonați, să binevoiți a primi, ca exemplarele tuturor abonaților din comună să vie la adresa D-v., pe cari apoi să le împărțiți tuturor, respective să le iee înșiși. În acest cas vă dăm exemplarul D-v. gratuit.

Abonamentul pe un an e 4 coroane, pe-o jumătate 2 cor., pe trei luni 1 cor. Gazeta o primesc abonații Dumineca.

„*Solia Satelor*” va fi foaia cea mai apropiată de trebuințele țaranului nostru, un adevărat organ de deșteptare în aceste părți.

Apelăm deci, cu toată căldura la prețiosul D-voastră sprijin, de care suntem siguri, că nu ne veți lipsi.

Redacția și administrația gazetei:
„*Solia Satelor*”.

A. Melin, Valentin Drăganu,
secretar de redacție. Proprietar, editor și redactor
răspunzător.

Reviste.

Dela universitatea șăsaseă. A apărut anuarul universității șăsăști de pe anul de gestiune 1909, din care estragem următoarele:

Universitatea șăsască susține în următoarele orașe *scoli indus-*

*) Adresele rugăm să le însemnați pe cartea postala alăturată și să ne-o trimiteți cât mai îngrabă.

triale: Agnita, Bistrița, Brașov, Mediaș, Sibiu, Cohalm, Sighișoara, Sebeșul șăsăsc și Orăștie. Școlile acestea au fost cercetate în anul 1909 pe cum urmează: În *Agnita* au fost înscriși 208 elevi de meserii, dintre cari au fost sași 156, maghiari 17, *români* 35; *Bistrița*, înscriși: 218, dintre cari sași 116, maghiari 26, *români* 76; *Brașov*, înscriși 430, sași 216, maghiari 45, *români* 168; *Mediaș*, înscriși 311, sași 190, maghiari 63, *români* 53; *Sibiu*, înscriși 600, sași 397, maghiari 26, *români* 117; *Cohalm*, înscriși 126, sași 78, maghiari 20, *români* 24; *Sighișoara*, înscriși 199, sași 155, maghiari 27, *români* 17; *Sebeșul șăsăsc* înscriși 185, sași 85, maghiari 7, *români* 92; *Orăștie*, înscriși 211, sași 21, maghiari 60, *români* 128.

Dupăcum se vede din datele aceste, mai tare au îmbrățișat meseriile români din jurul Orăștiei, unde elevii români întrec cu mult numărul elevilor streini, și cei din jurul Sasșeșului. Mai amurțiți se par a fi români din jurul Sighișoarei și a Mediașului, unde elevii de meserii sunt în disparentă minoritate.

Sunt interesante și datele privitoare la branșele reprezentate de acești elevi. Astfel aflăm, că mai puțini elevi au îmbrățișat meseriile de sculptor, argintariu, lucrătoriu la bronz, la instrumente muzicale, arme, șelar, țasător, împletitor de corfe, pălărier etc. Lucrări mai fine nu au avut ucenici.

Mai mulți sunt: zidari (127), croitori (151), cismari (225), păpușari (223), mășari (342), lăcățari (211) apoi: fauri, tinichigii, rotari, curelari, bărdași, măcelari, franzelari etc.

În diterite ținuturi se cultivă mai ales meseriile: În Bistrița olăritul; în Brașov turnătoriu de fier; în Brașov și Orăștie țasătoriu; în Brașov, Sibiu, Sighișoara strugăria; în Mediaș meșteșugul de a coperi cu țigla etc.; în Orăștie, Agnita, Bistrița morăritul: în Sibiu franzelăria etc.

*

Asia. Leagănul omenimei se schimbă la față și nu se pot vedea noile constelațiuni de pe suprafața lui. Numai mai nainte e eșit biruitoare Iaponia din războiul cu Rusia și urmarea a fost, că a anectat Coreea și unele însemnate puncte strategice. Acum se mișca bătrânul imperiu chinez și e în preajma de a se pro-

clama republică. De tulburările din China se folosesc popoarele subjugate de chinezi și își proclamă independența unul după altul. Astfel Mongolia, Tibetul și Mandjuria, fără a mai aminti aci pe Rusia și Iaponia, cari stau ambele la pândă.

În Persia se petrec de asemeni lucruri mari, cari vor avea de urmărire ocuparea acestei țări nenorocite, care nu mai poate scăpa de tulburările interne, ce le întreține în ascuns vre-o mare putere europeană. Sub pretext, că își apără interesele, Rusia a și intrat cu trupele în nordul țării, ocupând Tebrisul și pornind la vale, ca să pacifice țara. Din sud se pregătește Anglia să pătrundă la deal și astfel se poate zice și aci: finis Persiæ. Că ce urmări ar avea Asia mică și provinciile turcești la cazul, când ar trece și Turcia la cele eterne, nu se poate calcula, căci azi marile puteri sunt la come, când e vorba de vre-o nouă moștenire străină.

Noutăți.

Moartea Episcopului Timuș. „*Miuerva*” din București scrie: O știre neașteptată ne-a venit ieri dimineață: P. S. Episcopul Gherasim Timuș al Argeșului a încetat din viață la metohul bisericii Antim din Capitală.

Episcopul Timuș era cel mai vechiu dintre episcopii noștri și în consfătuirea ținută Marți seara de către membrii Sinodului se hotărâse candidatura P. S. Sale la locul de mitropolit primat.

Episcopul Timuș suferea de multă vreme de un emfizem pulmonar. Boala s'a agravat în ultimul timp și azi dimineață Episcopul a fost găsit mort.

Pentru fondurile arhidiecezane. D. dr. Ioan Pop, medic în Orăștie, a dăruit suma de 40 cor., primită ca diurn la ședințele Directoriului fundațiunii Șulțane, fondului pentru Masa studenților și a studenților bolnavi, în părți egale.

Rescumpărarea felicitărilor. Onor. *Vasile Moldovan*, paroh în Bicaz din prilejul numirei sale de capelan în Blaj, ca răspuns la felicitările ce i-s'au adresat a dăruit câte 5 cor. fondului Internatului de fetițe, fondului pentru Masa studenților dela școalele din Blaj și fondului văduvelor și orfanilor de meseriași.

Un frumos act de caritate. Primim dela Sibiu următoarele șire:

Potrivit unui obicei vrednic de pomenire ce se menține, Joi în 4 Ianuarie n. c. la 4 ore d. a. s'a făcut la școala poporală gr-cat. din Sibiu împărțirea darurilor de Crăciun între copiii de școală. Pe lângă un frumos „pom de Crăciun” încărcat cu tot felul de bunătăți sau împărțit de astădată între 73 copii — băieți și fetițe — 15 părechi de cisme, 19 părechi de ghete, 13 flanele, 6 pantaloni, 2 căpturi, 33 părechi ciorapi, 12 părechi de mânuși, 6 căciule.

apci diferite cărți, ștife de hâinuțe, material pentru lucru de mână, colăcei, mere, smochine, zabaricale etc.

Impărțirea acestor daruri a fost precedată de executarea unei mici programe potrivite, compusă din cântări religioase, colinde și declamațiuni ocazionale sub conducerea învățătorului *Romul Botezan*. A urmat apoi o scurtă alocuțiune a directorului școlară protopopul *Nicolae Togan*, adresată publicului prezent și îndeosebi copiilor, pe cari i-a îndemnat la purtare bună, la strguintă într'u învățătură și la recunoștință față cu binefăcătorii lor, relevând totodată însemnătatea sărbătorii Nașterii Domnului ca serbătoare a iubirii între oameni, care mai potrivit se prăznuiește prin acte de binefacere față cu cei săraci și lipsiți.

Frumoasa serbare școlară a fost pusă la cale și de astădată de comitetul reuniunii femeilor pentru înfrumșetarea bisericii parohiale în frunte cu zeloasa prezidentă d-na *Elena dr. Isacu*. Darurile de Crăciun mai de preț și mai bogate decât ori și când mai înainte s'au procurat prin colecte de binefacere, făcute ea și altădată de însăși prezidenta comitetului reuniunii și dânduși concursul prețios și d-nele: *Aua Togan* viceprezidenta comitetului reuniunii, *Maria dr. S. Radu*, *Maria Simu*, *Maria Botezan*, *Paraschiva Hedu sen*, și *Paraschiva Hedu iuu*, cari spre bucuria generală au adunat în bani suma de K. 314.71 afara de număratoarele daruri în natură dela mai multe firme comerciale și particulari generoși.

Tuturor celor ce au binevoit să contribuie și de data aceasta cu obolul lor, la săvârșirea acestui act de binefacere și îndeosebi comitetului reuniunii femeilor în frunte cu neobosita prezidentă d-na *Elena dr. Isacu*, se aduc în numele copiilor ajutoși și pe această cale din partea direcțiunii școlare cele mai călduroase mulțumiri.

Lista tuturor dăruitorilor s'a publicat în ziua de Crăciun în biserica parohială. *Direcțiunea școlară*.

La fondul casei împreunate cu hală de vânzare a „Societății mesenșilor din Blaj” au intrat ca răscumpărare a felicitărilor de Anul nou următoarele contribuiri: *Victor Maior*, director de bancă, *Diciosânmartin*, *Vasile Suciu*, prefectul tipografiei Blaj, câte 5 cor.; *G. Precup*, profesor, Blaj, *Liviu Costea*, preot, Tic câte 3 cor.; *Dr. Alex. Rus*, prof. de teologie, Blaj 2 cor.; *Ioan Vătășan*, revisor la „Albina” Sibiu, *Victor Muntean*, contabil la „Patria”, Blaj, N. N. câte 1 cor.

Hymen. *Ioan Bărbat*, abs. teol. și *Elvira Pop* cununăți.

Logodnă. *Regința Roman* și *Simeon Popa*, abs cler. logodiți.

— *Eugenia Albon* și *Ștefan Șarlea* logodiți.

Felicitări!

Advocat nou. *Dr. Victor Raicu*, avocat, aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațională în Sibiu, str. Măcelarilor Nr. 20 (edițiunea Albinei).

Învățători harnici. Preaven. Consistor metropolitan a premiat pentru purtarea morală exemplară și pentru progresul eminent în instrucțiune pe învățătorii *Octavian Pop diu Vad* (Făgăraș), *Traian Șuteu*, *Moriaca* cu câte 50 cor., iar pe învățătorul primar *Ioan Pescariu* din Ceanul-deș. (Turda) cu 100 cor.

Din desp. Marghita al Asociațiunii. Intelectualii noștri din Marghita și împrejurime au hotărât, să răscumpere felicitările de Anul nou în favorul desp. Marghita al Asociațiunii, cu scopul să se aboneze gazete populare pentru toate comunele aparținătoare lui. Până acum au contribuit spre acest scop următorii domni: *Dr. Aurel Nichita*, 30 cor., *Dr. Iuliu Chiș*, adv. 20 cor., *Dr. Dionisie Stoica*, dir. de bancă 15 cor., *Coriolan Manu*, capelan în Abrud 2 cor. și *Alimpiu Simoc geometru* 2 cor. Toate contribuțiile sunt a se trimite la adresa „Luncanei”, inst. financiar în Marghita.

Petreceri. „Reuniunea română de cântări și muzică din Bistra” invită la producțiunea teatrală-muzicală, ce se va aranja Duminică la 15 Ianuarie (Anul nou) în hotelul „Csiky” din Bistra. Program: 1. a) *D. G. Kiriac* „Dacă Magii”, colindă cor. mixt. b) * * „De-ar fi mândra”, cor. mixt. 2. „Teatru” *A. Szilágyi* „Logodna dela sfânt Ion”, dramă populară în 4 acte. 3. *A. Popovici* „Răsunetul văilor”, cor. mixt. Dans.

Moartea unui preot vrednic. Primim următoarele știri: Cu durere aducem la cunoștință fraților și preștinilor că vrednicul preot al *Rachitovei* (vic. *Hațegului*) *Șofon Oltean* în 23 l. c. a trecut la cele veșnice. Înurmântarea s'a săvârșit Luni în 25 l. c. prin *Prea Cuvioșia Sa Leonte Mau*, egumenul Mănăstirii *Prislopului* cu alți 10 frați preoți din vicariat. Cuvântul funebrel Pașinut părintele *Ieromonah Man*. Intre alte cuvinte ale panegiricului, m'au făcut să mă cutremur următoarele: Dumnezeu e sus în cer și oamenii pe pământ iar între cer și pământ e preotul sluga Domnului ca să împace cerul cu pământul pe Dumnezeu cu omul. Câtă trudă, câtă osteneală trebuie să desvolte un preot și mai ales un preot care e pus să păstorească o turmă așa numeroasă (2—2200) într'o parohie care are o lungime de circa 30 chilom. Și iată această trudă — adaugă oratorul a doborât acest stăjar, — căci stejar a trebuit el să fie dacă 26 de ani a biruit această slujbă grea. Dumnezeu să-l ierte și să-l așeze în locașul dreptilor.

Suprimarea ziarelor grecești din Turcia. Sub titlul acesta cel mai vechiu ziar grecesc „Iris” serie, că autoritățile turcești din Constantinopol au oprit apariția ziarelor grecești și anume „Isopolitia”, „Tahibonomos”, „Ameroliptos”, „Neologos” și „Prodos” din acea localitate. Cauza care a silit pe guvernul otoman, ca să ia astfel de măsuri drastice este, că încă dela începutul lunei trecute ziaarele grecești au adus o campanie contra guvernului *Said pașa*.

Cruce pe mormântul lui Cârțan. A murit badea Cârțan, dar memoria nu i-s'a stins. I. P. S. Sa metropolitul Moldovei a pus bază unui fond — donând 100 lei — cu menirea, ca să se ridice o cruce de piatră deasupra gliei, care acopere trupul mort al veșnicului călător — badea Cârțan. Un chip, care se va pune pe cruce: Badea Cârțan cu sacul de cărți în spate, — va simboliza întreaga viață a decedatului.

Noul ziar mondial rusesc. În curând în Mosrova va apărea un nou ziar cotidian redactat de *Metcherikoff*. Noul ziar va apărea în forma lui „*Novoje Vremja*”. Fundatorii sunt capitaliști straini și ruși, cari au depus un milion de ruble în această întreprindere.

Răscumpărarea felicitărilor. Dl. *Dr. Eugen Bran*, avocat în Teaca, și-a răscumpărat felicitările de ss. Sărbători dăruind 10 cor. pentru fondul Mesei studenților din Blaj. — *Andrei Vodă*, vprotopop onor. Ormenișul de câmpie a dăruit 4 cor. aceluiaș fond.

Record aviatic. Aviatorul american *C. P. Rodyers*, a sosit în 10 Dec. la New-York. A plecat de pe țărmul oceanului Pacific, din San-Francisco și a sburat efectiv 3 zile 10 ore și 14 minute, străbătând o linie aeriană de 6827 km., cu o viteză de 83 km. pe oră.

Procesul socialiștilor din Varșovia. În 31 Decembrie s'a pronunțat în Varșovia sentința în procesul intentat socialiștilor. Tribunalul a condamnat pe 32 dintre cauzăți la muncă silnică pe mai mulți ani, iar pe 25 la depărtare, 20 au fost achitați.

Demonstrație sângeroasă. O telegramă din Petersburg aduce trista veste, că în 28 Decembrie a avut loc o sângeroasă ciocnire între miliție și popor. Cazacii tăbărând cu caii lor asupra poporului, au început al măcelări din toate părțile așa, încât o mulțime de morți și răniți au căzut pradă furiei acestor bravi apărători ai Țarului.

Sat dispărut. Din Roma se anunță, că satul *Perinaldo*, în urma unui cutremur de pământ s'a scufundat. Locuitorii observând cutremurul, s'au refugiat din sat. Au dispărut 30 de case, cinci sute șaptesprezece oameni stau fără adăpost. Tot o astfel de catastrofă amenință și alte două sate de prin prejur.

Plan de atentat contra Țarului. Poliția din Petersburg a descoperit o încercare de atentat contra Țarului. S'au făcut numeroase arestări. Atentatorii voiau să omoare pe Țar, când acesta sosia în capitală.

Vapor scufundat. Vaporul rusesc „*Russ*” s'a scufundat în Marea-neagră în urma unei furtuni înspăimântătoare. Comandantul și personalul de douăzeci inși și-au aflat moartea în valuri.

Necrolog. † *Ioan Cavalier de Pușcariu*, jude curial în pensiuie, membru al Academiei Române, membru onorar al Atheneului Român, membru onorar al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, membru al reprezentanței și președinte al comitetului fundațiunii *Gozsdu*, depntat al Congresului Național Bisericesc etc. decedat în ziua de 24 Decembrie, după o scurtă suferință, în etate de -88 ani.

— † *Avram Stoianu*, paroh gr.-cat. în Oarda de sus, distr. Sebeș, după o boală îndelungată și grea, împărțășit fiind cu Ss. Taine ale muribunzilor, a adormit în Domnul în 3 Ianuarie n. în etate de 71 ani, după 38 ani de preoție.

Odihneasă în pace!

Posta Redacțiunii.

St. B. Apreciam ultimele vorbe din scri-soarea *Dtale* — și nu publicăm cele împărțășite, căci așa cum le spui, de sigur, sunt înzădar!

Kama. Versurile *dtale*, doar din pricina lirismului prea exagerat, nepotrivite pentru noi.

Avia. În numărul nostru de Crăciun, care cutezăm să o spunem, — a fost cel mai mare dintre cele edate de foile noastre, — n'a încăput tot materialul trimis. Mulțumind dlor autori avizăm prin aceasta, că într'u cât se poate, vom publica articolele în numerii următori.

Partea Literară.

In aşteptarea mântuitorului.

Din „Meditații asupra evangeliilor“ de Ott. Prohászka.

XI.

Iar acest Ioan avea îmbrăcămintea sa de peri de cămilă și brâu de curea. Imprejurul mijlocului său, și mâncarea lui era vlăstări și miere selbatică. (Mateiu 3, 4.)

1. Iată omul pustiei! In sufletul lui e liniște și adâncire. A tăcut timp îndelungat, iar acum vorbește. Tăcerea este elementul sufletelor frumos cristalizate. Dacă ne înfrânăm limba și numai pe 2—3 zile, ni-se limpezesc credințele, idealele și datorințele. Cuvântul e bun, nu numai pentru ascunderea gândurilor, ci și pentru alungarea lor. O mare împărăție a tăcerii, mai adâncă decât apele morții, mai înaltă decât stelele cerului! In tine mă scufund; scufundându-mă in tine aud cuvântul Domnului. Sufletul meu lucrează într-o umbră adâncă, precum albinele lucrează la întunec. Grăește Doamne, că voesc să ascult, ca să se trezească sufletul meu: „So bald die Lippen schlafen, erwachen die Seelen. (Cât ce amuțesc buzele se trezesc sufletele).

2. Omul pustiei este rigoros; in loc de ori-ce confort el se îmbracă in haina pocăinții; misiunea lui: de-a trezi și-a aduce la brazdă pe omul iubitor al lumii moleșite și sensuale. Trupul acesta moleșit trebuie aspru cârmuit, sensualitatea aceasta rafinată trebuie disciplinată tare, altfel trupul sensual ajunge stăpân pe suflet și voință. Trupul acesta moale, care de atâtea-ori a păcătuit împotriva virtuții și a sufletului, trebuie pedepsit; și pentru vătămarea lui D-zeu, trebuie silit la pocăință. In sfârșit trebuie să aducem jertfe lui D-zeu și din lumea instinctelor sensuale, ca astfel întreg omul să fie ca „o jertfă sfântă“. Aceasta e disciplina rigoroasă și puterea, care nu umblă a zdrobi, ci a sculpta, spre a face tipul lui Hristos.

3. Cuvântul omului din pustie nu e un cântec. Chemarea lui nu e dulce, nu lingusește, taie adânc in suflet. Se aseamănă cu șuerătorul vânt de primăvară, care îngheață, dar și curăță; mișcă fiștecare ramură; pe cele putrede le rupe, le doboară; cele menite pieririi, pier dinaintea lui, iar cele de viață se înfioară, dar se trezesc și învie. Pocăință, abnegație, pui de năpârcă, pleavă bună de foc, toate aceste ni-se potrivesc și nouă, să le primim cu umilință. Cuvintele aceste imprăstie vraja plăcerilor; ori-ce vâl dispore și îmi pot privi sufletul sărman, slăbănog, fără putere; cât de bună este înfiorarea aceasta, prin care trecu puterea de viață, ce mă întărește. Și despre sine cum vorbește el? El este glasul celui-ce strigă in pustie și nu e vrednic să deslege curelele încălțămintelor Domnului său! Mare adâncime este acolo de unde se ridică o simțire atât de puternică!...

Floricele din raiu.

2. Ciril, copilul sfânt.

Hattler S. J. - Toth, S. J.

Ciril a trăit in orașul cu numele Cesarea, din ținutul Capadohiei, unde locuiau părinții săi bogați și-văzuți, dar păgâni. El încă din frageda-i vârstă se închina credinței, celei adevărate. Cine l'a învățat? educătoarea sa, sau vre-un servitor de-ai casei, ori vre-un tovarăș de joc al său? — nu știa nimeni. Numele sfânt al lui Isus îl purta pe buze totdeauna, se zicea creștin, înainte de ce ar fi bănuț ai lui că peste tot poate avea cunoștință despre creștinism și tare i-se minunau părinții de acest neobișnuit soi de joc al său, pentru că spusele lui le țineau numai de jucărie copilărească de neînțeles. Despre nimic nu vorbea mai bucuros ca despre dorința sa de-a preamări pe Hristos și pe lângă aceasta cu atâta nevinovăția, și cu atâta hotărîre se străduia spre tot binele; era atât de supus, de sârguincios, de binefăcător și de blând, încât a cucerit inimile tuturor și mulți dintre copiii de-o seamă cu el îi urmau pe întrecute.

Numai pe tatăl său nu l'au mișcat frumoasele virtuți ale copilului, ba încă ca și cum numai ura i-ar fi mărit-o nemilosului părinte, a mai luat și la ocări, înfricări și bătăi pe virtuosul său copil, fără nici o pricină cu rost.

Credința însă a turnat o statornicie de minune in inima celui chinuit. Din ce tatăl său îl încărca cu mai multe batjocuri și lovituri, din aceea el se mărturisia creștin cu mai mare bucurie; îndura cu plăcere orice cruzime, ba încă se gătea spre suferințe și mai mari; față de tatăl său dovedea blândeață umilită și dragoste fragedă. Aceasta însă n'a înduplecat inima omului nesimțitor și tocmai in măsura aceea îi creștea răutatea și ura, in care creștea virtutea și dragostea fiului său.

Intr'o zi a pus să-l biciuiască pe Ciril atât de mult, că loviturile de biciu i-au acoperit cu rane întreg trupșorului gingaș. L'a întrebat apoi că lapădă-se de credința creștinească? Iar când Ciril a răspuns cu ba, tatăl său la izgonit din casă, i-a închis ușa pentru totdeauna și l'a desmoștenit de tot.

Prietenii și cei de o părere cu el au lăudat foarte această purcedere a tatălui și și-au dat părerea că acesta e cel mai bun mijloc pentru a stărpi seminția creștinească.

Ciril prin aceasta a ajuns deodată cerșitor și băiat orfan; acoperit de răni, lapădat și lipsit de toate. Copilul temător de Dumnezeu însă nici n'a luat in seamă această tractare a tatălui său, zicând: »E nimica tot ce am pierdut, pe când din contră, ceeace-mi făgăduiește in inimă credința vie, e nemărginit de mare, mai bun și mai mărit.«

Această măreață tărie sufletească a copilului a pus in mișcare întreg orașul; creștinii se bucurau, lăudând pe Dumnezeu că a preamărit pe cei mici și slabi, iar păgânii turbau de mânie, că un copil le disprețuiește zeii cu atâta îndrăzneală. Dacă copiii simțesc așa ce să aşteptăm dela bărbați — ziceau ei între sine nedumeriți.

Judecătorul cetății Cesarea a trimis

ostași să caute pe Ciril și l'a adus înaintea sa, înfricându-l cu o judecată înfricoșată, de nu se va lăpăda de credința sa. A văzut însă îndată, că aceasta înfricare nu-l sperie cătuși de puțin pe micuțul diacon. Băiatul a stat curajos înaintea lui, i-a respins sfaturile, a grăit cu o înțelepciune cerească intru apărarea credinței sale. »Copile, — zice in sfârșit judecătorul, voind să probeze și pe calea blândețelor — vreau să-ți iert greșeala, asemenea și tatăl tău e gata spre asta, vrea să te primească din nou in casa sa și să te pună șieși de moștenitor, dacă îți vini in minți iarăși și-ți recunoști cerbicoșia.«

La aceasta Ciril a răspuns: »Eu numai bucura mă pot dacă se poartă cu mine fără milă, pentru că cu atât mai cu dragă inimă mă va primi Dumnezeu. Mă bucur că tatăl meu m'a scos din casa sa, pentru că cu atât mai frumos locaș voiu dobândi odată, mă bucur că-s sărac, pentru că bogăția mea va ținea in veci; de moartea bună apoi nu mă tem nicidecât, pentru că tocmai prin ea nădăjduiesc o viață mai bună.«

Când cu o tărie suprafirească a gătat acestea, judecătorul a poruncit mâniaș și cu voace înaltă, să-l pună in lanțuri, cum se face cu acela, pe care-l duc la moarte, in taină însă le a demândat ca să-l înspăimânte numai, cu înfricări; să-i arete paloșul, banca de schingiuit, rugul, dar să nu-l vatem.

Asta s'a și întâmplat. Au făcut foc sub rug, au prins pe Ciril, ca și cum ar fi voit să-l arunce pe el, s'au apropiat de el cu biciu s'au repezit spre el cu pieptene de fier și clește roșite in foc: el însă, la vederea tuturor acestora, a rămas nestrămutat.

Călăii au trimis crainic la judecător, aducându-i la cunoștință că Ciril nu plânge, nu se teme, se duce bun bucuros la moarte, ce să facă deci. Judecătorului i-a fost milă de strălucitul copil. L'a chemat îndărpt in nădejdea că cu sfaturile și îndemmurile sale totuși îi va clătina credința.

»Fiul meu, ai văzut focul și uneltele de schinuire cari te pot omori — zise judecătorul, — vino-ți in ori deci, ca tatăl tău să te primească iarăși in casa sa și să te facă moștenitor lui.«

Oh, Domnule, — zise fericitul băiat, — ce durere mi-ai pricinuit că mai chemat îndărpt, că au aprins focul și au ascuțit săbiile înzădar! Casa, spre carea grăbesc e cu mult mai mare ca a tatălui meu și moștenirea lui Dumnezeu e mai bogată ca moștenirea tatălui meu. Ucide-mă in grabă, ca s'ajung acolo in curând. Acum judecătorul a crezut, că această sfântă statornicie trebuie s'o pedepsească ca o neascultare păcătoasă, și a rostit sentința de moarte asupra copilului. Toți cei ce stăteau împrejur s'au întristat, singur Ciril se bucura. Toți plângeau, numai el nu, ba a strigat: »Las' să-mi jertfesc vieța.«

»Mai degrabă bucurați-vă că îndur martiriu — zicea el. Nu știți oare ce mare îmi e încrederea? Oh in ce cetate strălucită voiu locui eu! Lăsați-mă, las să-mi jertfesc vieța!«

După aceste cuvinte s'a dus la moarte cu fața strălucitoare de bucurie și însuflețirea bunului copil a umplut de bucurie întreagă Cesarea. Abia a fost de 12 ani, când și-a vărsat glorios sângele pentru

Hristos, ca o dovadă a dumnezeirii lui, și a intrat în »orașul mării«, în patria veciniceii bucurii.

* * *

Da, cerul totdeauna e și patria ta.

Aici, pe acest pământ ești numai călător. Dar că într'adevăr ajungevom în raiu, asta atârnă dela aceea, că oare în această lume iubești pe Dumnezeu și-i ții poruncile? Hristos a spus-o aceasta odată limpede unui tânăr: »De vrei să intri în viață ține poruncile«. Faci-o tu asta într'adevăr? Trage-ai nădejde că ai ajunge în raiu dacă ar trebui să mori astăzi?

Sfântul Francisc de Sales.

Nașterea sa și botezul.

Francisc, odrasla familiei boierești cu numele Sales, care locuia în Savoya, s'a născut la anul 1567, în 31 a lunii lui August. Când ca prunc micuț, după botezare l-au pus în brațele mamei sale, a jupăniței Francisca, se zice că mamă-sa însuflețită de catoliceștile adevăruri de credință, cele despre botez sunătoare, ar fi izbucnit în aceste cuvinte: »Acum cu adevărat ești al îngerilor tovarăș, al dumnezeescului prunc al lui Hristos frate, biserică a Spiritului sfânt, mădular al bisericii catolice și a dumnezeiești dragosti zălog. Fii deci Domnului sfințit închinat.

Cele dintâi vorbe din frageda-i vârstă.

— Francisc a crescut între oameni ca un înger. Pacea și blândeța, bunătatea și umilința îi erau trăsăturile preafrumoase ale sufletului său. Aceste însușiri ale sale, după Dumnezeu a avut să le mulțumească bravei sale mame, care a fost într'una cu ochii în patru după el, și l'a îndreptat spre bine în creșterea sa. Ținea departe de el tot ce l'ar fi putut domni. Nu-l îmbrăca în haine alese și nu l'a făcut alegător în mâncări prin fel de lingărire; altcum însă se îngrijia de sănătatea lui cu o dragoste ce i-se ședea unei mame cu adevărat creștine și priveghia asupra vieții lui. La cunoștința lui Dumnezeu-omu prin creare, prin răscumpărare și prin sfințire. Glasul dragostei îl înțelege și copilul cel mai mic. În chipul acesta s'a întâmplat că micul Francisc, care până aci abia de știa gânguri câte-un singur cuvânt, acum a izbucnit deodată: »Lui Dumnezeu și mamă-măi tare li-e drag de mine«.

Greșala sa din copilărie și ispășirea ei.

Între virtuți trebuie să se numere și aceea, când cineva își primește în pace cuvenita pedeapsă și o îndură liniștit. O neînsemnată greșală i-a dat prilej lui Francisc să deprindă această virtute.

Băiețelul găsisse odată pe jos surtucul meseriașului ce lucra în castel și-a fost dat cu ochii de-o panglică violetă, de mătăasă, care era la chiotoarea acelui surtuc. Căpătase mâncărime de palme micuțul la vederea învrăstăitei panglice și n'a mai avut astâmpăr locului până când n'a șterpelit-o. Când cătră seară meseriașul a băgat de seamă că-i pierise panglica, deci a căutat toți servitorii, dar fără ispravă. Tatăl, căruia îi ajunsse vestea la urechi, a tras la răspundere băiatul și Francisc a mărturisit drept că el e furul, fără a se desvinovăți.

(Va urma).

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cultura Creștină“ revista profesorilor de teologie din Blaj, Nrul 20, cu următorul sumar:

Dr. Alexandru Rusu: Mărire... Pace... — **Petru Tămaian:** Importanța reuniunilor bisericești. — **Dr. Victor Macaveiu:** »Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu...« — **Zenove Păclișan:** I. Karácsonyi și continuitatea Românilor în Dacia. — **Dr. Alexandru Nicolescu:** Blasfemia. — **Cronică:** Zorile unei vieți noue (m.); O măsură bună (vc); Blasfemia și codul penal (sr.); Guvernul italian contra catehizării (ip.); Reforma breviarului latin (m.); »Retorma căsătoriei« (m.). — **Cărți și reviste:** Serbările dela Blaj (m.); Almanahul scriitorilor dela noi (ip.); Stimmen aus Maria-Laach (m.); Cărți intrate la redacție. — **Telefon.**

*

„Păstorul Sufletesc“, ce apare în al VII-lea an la Șimleu (Szilágyssomlyó), e singura revistă românească de predici — atât în monarchie cât și în regatul liber, România, — deci n'ar fi iertat să lipsească din biblioteca nici unui preot românesc. În ea se găsesc predici pentru toate Duminecile și sărbătorile precum și pentru toate ocaziunile. Nr. 1 — pe 1912 — s'a trimis deja abonaților și se prezintă în condițiuni foarte bune, având predici pe toate Duminecile și sărbătorile din aceasta lună; iar ca premiu s'a alăturat fotografia, foarte bine reușită, a Il. Sale dr. Vasile Hosszu, noul episcop al Gherlei. Predici de o adevărată valoare au scris: vicarul A. Barboloviciu și vicarul Tit Bud, apoi protopopii G. Șuta și G. Simu, ș. a. Il recomandăm cu căldură clerului românesc. Abonamentul este 10 cor. pentru monarchie și 16 cor. pentru România și străinătate. Redacția și administrația revistei este în Somlyócehi (u. p. Somlyóujlak).

*

„Luceafărul“ nr. 1, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Octavian Goga. După zece ani. Șt. O. Iosif. Cântecelor (poesie). I. Agârbiceanu. O zi veselă. Maria Cunțan. La castelul dintre brazi (poesie). Gh. Popp. Probleme interne. I. Agârbiceanu. Povestea unei vieți (roman). Aegrofus. Fărămituri. I. Borcia. Peleu și Tetis (poesie). V. Cioflec. Petra (schită). A. E. Din țeara dolarilor. Ecaterina Pitiș. Sonet (poesie). Othmar. Scrisoarea ta (poesie). Sextil Pușcariu. Grupări literare și idei politice (l.) Dări de seamă: D. Tomescu. Emile Faguet: Le culte de l'incompétence... et l'horreur des responsabilités. Cronică. Dr. I. Lupaș: O problemă religioasă. Dr. Onisifor Ghibu: Chestiuni și probleme școlare. Dr. P. Roșca: Însemnătatea filozofiei la noi. Dr. Silviu Dragomir: Audiențe românești la Țării Rusiei în veacul al XVII-lea. Victor Stanciu: Cuib de rândunică. Al. Ciura: După zece ani. Oct. C. Tăslăuanu: Madonele florentine ale lui Raffael. Însemnări: Reorganizarea revistei „Luceafărul“. Vieța lui Andreiu Șaguna. Concertul societății „Carmen“. Arta populară în Austria și Ungaria. Oroarea de epitete. Profetii... Parcul național german. Poșta Redacției. Cronică mea.

*

Nr. 1, anul al 7-lea, din revista „Ramuri“ cu următorul sumar: N. Iorga. Câteva rânduri de răspuns. — St. O. Iosif. Un tinăr (poesie). — C. Ș. Făgețel. După șese ani. — D. N. Ciotori. Un vis. — Victor Eftimiu. „Rapsozii“ — apoteoză într'un act. — D. Tomescu. Societatea scriitorilor Români. — G. Ranetti. Cânterețul desprețuit (fabulă). — I. U. Soricu. Noapte sfântă (poesie). — Caton Theodorian. Expozițiile de pictură. — N. Dărescu. — Orește. În noaptea Crăciunului (poesie). L. Rebreanu. Novelli. — Petroniu. Cronică Teatrală. Cronică: Revista „Ramuri“, „Flacăra“, d. Tartarin Lovinescu. — „Viața Românească“, „Scenete și Fantazii“, „Luceafărul“, „Tribuna și România“, „Apărarea Națională“. — Bibliografii.

*

Biblioteca pentru toți nr. 706 cuprinde piesa *Goana torțelor*, de Paul Hervieu, care se reprezintă cu succes pe scena Teatrului Național din București cu doamnele Aristiza-Romanescu, Lucia Sturdza, d-ra Macri și d-nii Demetriad, Livescu, Tonny Bulandra în rolurile principale.

Goana torțelor (La course du flambeau) e tradusă de d. Emil D. Fagure. Prețul, 0.30 bani exemplarul.

De vânzare la Librăria editoare Leon Alcalay București. A se cere gratis catalogul întregii Biblioteci pentru toți ce cuprinde peste 700 de volume.

*

Credința ostașului, rugăciuni și învățături folositoare pentru ostași de dr. Iuliu Florian preot militar, Cluj 1911. 116 pagg. 16°.

Puține cărți se vor fi scris în literatura română, și mai ales în afară de granițele României libere, cari să reclame în câteva luni o a doua ediție. Între acestea se poate înșira la loc de cinste cărticica de rugăciuni publicată de părintele Dr. Iuliu Florian pentru ostași. Literatura noastră ascetică e foarte săracă, și din ceea ce se publică puține sunt cărțile, cari sunt în stare să-ți ridice sufletul la Dumnezeu. Ori limba e neromânească, ori greșelile de tipar se ivesc neconținut, ori e lipsită cartea de niște instrucțiuni, cari, asemenea unor trepte, te fac să intrii în lăcașul de rugăciune. Aceste defecte nu le are cartea părintelui Florian.

Ținând cont de viața soldaților, militărește scoate din cărțile bisericești cele mai frumoase rugăciuni, și cât se poate de puține. Așa spre pildă la spovedanie (pag. 40 nrm.) are psalmul 50 și „În calea mântuirii îndreptează-mă“, rugăciunea dedupă sf. cuminecătură e numai „Trupul tău Doamne“, căci la soldați începe la sfârșitul liturghiei rugăciunea pentru împăratul, care trebuie ascultată cu mare încordare. Rugăciunile cuprind 37 pagini, iar restul e învățătură. Citind învățăturile, ți-se pare că vezi pe un căpitan de Român dând lecții la soldați români, cari ca și el au aceeași dragoste, și pe cari el îi iubește ca pe frații săi. Și aici militărește: scurt, ceea ce e necesar, și bine înțeles. Sunt foarte la loc sfaturile dela urmă, în cari vorbește despre greutățile vieții de militar, și stărnește în om, după ce s'a liberat dela serviciul activ, ambiția de militar.

Puțini vor fi „ficiozii“, cum îi numește părintele, cari să nu înțeleagă aceste povești înțelepte, spuse din inimă. Ar fi fost poate

mai potrivit la pag. 102 să se zică: „dumnezeii păgânilor ciopliți din piatră“ în loc de „zeii ciopliți din piatră“. Tot pe această pagină e superfluu să se spună că biserica noastră e „de rânduală răsăriteană“, ajunge „biserica noastră“.

Altfel stăm cu rugăciunile. Aici autorul s'a folosit de textele mai nouă, cari ca limbă și înțeles sunt mult în urma celor tipărite în cărțile vechi. „Flectere si nequeo superos Acheronta moveo“ îți vine să zici, când s'au scos din cărțile tipărite pe seama poporului cuvinte din limba lui, și au fost înlocuite cu: „Spirit, îndură-te spre noi, profeti, îndurări“ ș. a. Poporul nu-i poate spune lui Dumnezeu „să se îndure“, căci el zice despre cel cu inimă de piatră: „măi, și nu se îndura“, iar sfântul Ilie va rămănea proroc cât e lumea, și vor mai fi încă Români. Nu există nici o dispoziție, prin care noi am fi siliți a ne folosi numai de edițiunea mai nouă a literghierului, evangheliei ș. a. Putea deci autorul cârticicii de rugăciuni pentru soldați să copieze rugăciunile din edițiunile mai vechi ale cărților de ritual, pe cari le înțeleg toți soldații, și nu i-ar fi putut zice nimeni nimic. Uirea cu Roma nu cere nici spirit, nici îndurăte spre noi, nici altele de acest fel.

E mare îngrijirea autorului, ca să lipsească erorile de tipar, cari în alte cârticice de rugăciuni nu se mai termină, și astfel te conturbă mult în rugăciune.

Aceasta cârticică, a cărei edițiune nouă a apărut, fără să fie indicată în titlu, căci autorul a retipărit ediția I, costă numai 20 de bani, și e cea mai estină carte românească. Oare când vom avea o astfel de carte bună de rugăciuni și pentru popor,

care se îndurăză zilnic cu visul, epistolia, vămile văzduhului, ale șapte vineri ș. a.?
București.

Dr. Ioan Bălan.

Proprietar-ediitor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons: AUGUSTIN GRUȚIA.

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui Kaiser cu „trei brazi“

 6050 atestate dela medici și privați garantază pentru succesul sigur.

Bonboane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fil. și cu 40 fileri; cutie cu 60 fileri se află la: *Carol Schiesl* farmacist Blaj. (86) 10-22.

A apărut: *Ejemi Népkola Ertesítő könyvecské* — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto
Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spezează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 26-101 (Központi városháza mellett).

Un

candidat de avocat

cu praxă, află imediat aplicare la

Dr. Eugen Bran.

(2) 2-5 *advocat.*

Teaca (Teke. Cottul Kolozs).

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 150 fil.

Români replantați viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Ersébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ Altoi de vie! ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol-Ersébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atăcate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărari pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 12 ?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☞ **Asigurări pe viață** ☞

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantații deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducto,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5,008,540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,884,801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119,839.992
	vieată	11,020,266.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,428,817.—

☞ *Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.*

Persoane versate în achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5. 8-?)